

Hollola

Päätös ympäristölupahakemuksesta, Destia Oy, kiinteistöt 98-409-1-111 ja 98-409-4-65

HOLDno-2024-265

Asia

Päätös Destia Oy:n ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisesta ympäristölupahakemuksesta, joka koskee pilaantumattomien ylijäämämaiden käyttöä maa-ainestenottoalueen maisemoinnissa. Päätös sisältää ratkaisun toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 §).

Hakija

Destia Oy

Sijainti

Kiinteistöt 98-409-1-111 ja 98-409-4-65 Hollolan kunnan Jarvalan kylässä. Alueesta käytetään nimitystä Liitteenmäen sora-alue.

Luvan hakemisen peruste ja lupaviranomaisen toimivalta

Ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 2, on oltava lupa (*ympäristölupa*).

Toiminta on luvanvaraista edellä mainitun liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 f perusteella: Muu kuin taulukon 2 kohdissa 13 a, b ja e tarkoitettu jätelain soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittely, joka on ammattimaista tai laitosmaista.

Ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:n kohdan 12 b mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen, kun kysessä on pilaantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle, kun käsiteltävä määrä on alle 50 000 tonnia vuodessa.

Asian vireille tulo ja hakemuksen täydennykset

Hakemus on saapunut kuntaan 22.3.2024.

Toimintaa koskevat aiemmat luvat

Alueelle on myönnetty maa-aineslupa (Lahden seudun ympäristöpalvelut 23.1.2013 § 5), jonka voimassaolo on päättynyt 8.2.2023.

TOIMINNAN SIJAINNIN TILAT JA SEN YMPÄRISTÖ HAKEMUKSEN MUKAAN

Toiminta sijoittuu Hollolan kunnan Jarvalan kylään kiinteistöille Liitteenmäensora I 98-409-1-111 (4,878 ha) Liitteenmäensora II 98-409-4-65 (2,000 ha). Liitteenmäen sora-alueen kiinteistöt omistaa Destia Oy.

Liitteenmäen sora-alue sijaitsee Tampere-Lahti välisen valtatie 12 varressa, Kukonkoivun alueella, noin kuusi (6) kilometriä Hollolasta Tampereen suuntaan.

Kaavoitus

Liitteenmäen sora-alueella on Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 maa-ainesten ottoalueen (eo) ja vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen (pv) merkinnät. Alueella ei ole yleis- eikä asemakaavaa.

Pohjavesiolosuhteet ja havaintopaikat

Liitteenmäen sora-alue sijaitsee Kukonkoivu-Hatsina -nimisellä (0409851) vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (luokka 1E). Pohjavesialueella sijaitsee useita pohjavedenottoamoita ja pohjavedestä riippuvaisia ekosysteemejä. Vedenottoamoista hankealuetta lähimmät ovat Ruopan vedenottamo noin 1,6 km itään, Rakennusbetoni ja Elementti Oy:n vedenottamo noin 200 m etelään ja Keinosiemennysaseman vedenottamo noin 800 etelään. Ekosysteemeistä lähimpiä ovat Kotajärvi ja Ketarlammet noin 2 km pohjoiseen sekä Monteron lähteikkö noin 600 m etelään. Pohjavesialue on pinta-alaltaan laaja, noin 50 000 hehtaaria. Pohjavesialue on pituudeltaan yli 14 kilometriä ja leveydeltään leveimmillään noin viisi kilometriä. Destian maa-aineslupa-alueen pinta-ala on n. 0,008 % koko pohjavesialueen pinta-alasta.

Pohjaveden tarkkailu

Pohjaveden seuranta tehdään yhteistarkkailuna Hollolan Sora Oy:n kanssa siten, että tarkkailun käytännön toteuttamisesta vastaa Hollolan Sora Oy. Kaikki havaintoputket sijaitsevat Hollolan Soran kiinteistöillä. Lähin Destian maa-aineslupa-aluetta sijaitseva havaintoputki on HP 6. Havaintopisteiden sijainti kartalla on esitetty kuvassa 4. Pohjaveden korkeutta ja laatua seurataan maa-aineslupapäätöksen (liite 1) mukaisesti. Laaja analyysi tehdään kolmen vuoden välein ja se on viimeksi tehty vuonna 2022. Vuosittain pohjaveden pinta mitataan yhteensä neljä kertaa: helmi-, touko-, elo- ja marraskuussa. Pohjaveden laatu analysoidaan vuosittain kerran. Laatu- ja näytteet on otettu vuosittain marras-joulukuussa. Pohjaveden seuranta jatketään maa-aineslupapäätöksen mukaisesti kolme (3) vuotta ottamisen päättymisen jälkeen.

Vuoden 2023 elokuussa Destia teetti havaintoputkesta HP 6 ylimääräisen laatuanalyysin. Yhteenveto HP 6:n vuosien 2021-2023 vedenlaatu tuloksista on taulukossa 1.

Maankäyttö ja maisema

Liitteenmäen sora-alue on osa Kukonkoivun laajaa soranottoaluetta. Rajanaapurina pohjois- ja eteläpuolella on soranottoalue. Alue ei ole luonnontilainen. Kukonkoivun-Teilinkankaan alueella sijaitsee useita soranottoalueita.

Luonnonsuojelualueet ja muut suojellut kohteet

Ympäristölupa-alueella tai suunnitellun toiminnan vaikutusalueella ei ole suojeltuja kohteita tai tiedossa olevia uhanalaisten lajien esiintymiä.

TIEDOT TOIMINNASTA HAKEMUKSEN MUKAAN

Hakemuksen tausta ja toiminnot, joille lupaa haetaan

Liitteenmäen sora-alueella on tehty maa-aineslupapäätöksen (liite 1) edellyttämää jälkihoitoa vuonna 2023 helmikuun puolivälin ja kesäkuun puolivälin välisenä aikana. Jälkihoidosta on etukäteen esitetty suunnitelma Hollolan valvontaviranomaiselle (liite 2) ja suunnitelma on hyväksytty 15.11.2022 (liite 3).

Alueen oma pintamaakerros on ollut ohut ja olemassa oleva pintamaa ei riitä maa-aineslupan lupamääräyksen 15 mukaiseen kerrospaksuuteen (15 cm). Tästä syystä alueelle hyväksyttiin tuotavaksi pintamaata muualta vähintään noin 6500 m³, mikä riittää 15 cm kerrospaksuuteen. Jälkikäteen on todettu, että alueen länsipään ja keskiosan maisemointiin on tuotu enemmän pintamaata kuin mitä ympäristövalvonnan lausunnolla on hyväksytty. Asiasta on neuvoteltu Hollolan kunnan valvontaviranomaisen ja Hämeen ELY-keskuksen kanssa. Hämeen ELY-keskus on antanut asiasta lausunnon 13.10.2023 (HAMELY/1267/2023, liite 4). Hämeen ELY-keskus on lausunut annettujen selvitysten ja käytyjen neuvottelujen jälkeen asiasta seuraavasti:

"Hämeen ELY-keskus katsoo, että Liitteenmäen sora-alueelle tuotu maa-aines täyttää teknisten ominaisuuksien ja ympäristökelpoisuuden osalta pohjavesialueella sijaitsevan soranottoalueen jälkihoidossa käytettävän aineksen vaatimukset. Maa-aineksen käyttöä ei kuitenkaan voida pitää suunnitelmallisena, siltä osin kuin alueelle tuodun maa-aineksen kerrospaksuus ja määrä ylittävät ympäristösihteerin lausunnossa 15.6.2023 mainitut rajat (15 cm ja 6500 m³). Mainitut rajat ylittäviltä osin toiminta edellyttää ympäristölupaa jätteen

ammattimaisena ja laitospaisena käsittelynä. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan asia voidaan käsitellä niin, että sora-alueen länsi ja keskiosalla ylijäämämaiden käyttö maisemoinnissa ympäristöluvitetaan jälkikäteen, siltä osin kuin maisemointimaiden kerrospaksuus ylittää 15 cm. Vaihtoehtona on aineksen kuljettaminen maa-ainesjätteenä asianmukaiseen vastaanottopaikkaan. Alueen itäosassa, maisemointi voidaan käsitellä maa-aineslain mukaisesti.”

Tällä hakemuksella haetaan ympäristölupaa Liitteenmäen sora-alueen jälkihoitoon siten, että maa-aineslupa-alueen länsi-keskiosassa pintamaakerroksen paksuus voi olla 15-60 cm. Tästä alueesta käytetään termiä ympäristölupa-alue (kuva 1). Maa-aineslupa-alueella tarkoitetaan maa-aineslupapäätöksen (Lahden seudun ympäristölautakunta 23.01.2013 § 5, liite 1) mukaista aluetta, joka käsittää kiinteistöt 98-409-1-111 ja 98-409-4-65.

Voimassa olevat viranomaisluvut ja muut päätökset

Liitteenmäen sora-alueella on ollut voimassa lupa maa-ainesten ottamiseen (Lahden seudun ympäristölautakunta 23.01.2013 § 5, liite 1) 8.2.2023 saakka. Maa-ainesten ottaminen on päättynyt. Maa-aineslupa-alueen itäpää on jälkihoidettu maa-ainesluvan mukaisesti. Alueella on myös toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa soranmurskaukseen (Lahden seudun ympäristölautakunta 23.01.2013 § 6).

Maa-aineslupa-alueen jälkihoidosta on annettu lisäksi seuraavat viranomaislausunnot:

- Lupaviranomaisen lausunto koskien Destia Oy:n suunnitelmaa koskien Liitteenmäen maa-ainesalueen maisemointia 15.11.2022 (liite 3)
- Hämeen ELY-keskuksen lausunto maisemointityön ympäristöluvan tarpeesta 13.10.2023 (liite 4)

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Destia Oy hakee Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaista lupaa aloittaa lupamääräysten mukainen toiminta muutoksenhausta huolimatta.

Hakija on hakemuksessaan esittänyt, että luvan myöntämisen ja toiminnan sijoittamisen edellytykset täyttyvät. Sekä lupaviranomainen että Hämeen ELY-keskus ovat lausunnoissaan todenneet maisemointiin käytettävän maa-aineksen olevan maisemointiin soveltuvaa.

Jälkihoito toteutetaan siten, ettei toiminnasta aiheudu terveyshaittaa, haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, luonnonvarojen käyttämisen vaikeutumista tai ympäristön yleisen viihtyvyyden, kulttuuriarvojen tai virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä eikä vedenhankinnan vaikeutumista. Ympäristölupa-alueella ei ole suojeltavia luonto- tai kulttuurikohteita. Toiminnasta ei aiheudu naapurustolle kohtuutonta rasitusta, koska toiminta järjestetään lupahakemuksen mukaisesti. Hakemuksessa on esitetty asianmukainen tarkkailusuunnitelma.

Hakemuksen mukainen toiminta ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Lupa-alueella on voimassa maa-aineslain 12 § mukainen vakuus.

Maisemointiin käytettävän maa-aineksen laatu ja määrä

Liitteenmäen sora-alueen maisemointiin käytettävä maa-aines on peräisin Lahden kaupungin Piippo- Kujalan asemakaava-alueella Fazer Oy:lle esirakennettavalta tontilta.

Rakentamisurakan tilaajana oli Lahden kaupunki. Rakentamisurakka on julkinen ja siitä on tiedotettu mm. Lahden kaupungin www-sivuilla:

<https://www.lahti.fi/uutiset/pippo-kujala-ll-alueen-esirakentaminen-laaientuu/>

Liitteenmäen sora-alueen maisemointiin käytetään em. urakassa syntyneitä, rakentamattomalta havupuuvaltaiselta metsämaalta poistettuja irtomaa-aineksia. Esirakentamisessa kaavatontilla olevat kalliot tasataan louhimalla. Ennen louhintaa kallion päältä poistetaan metsämaa ja irtomaa-aines eli humusta ja muuta orgaanista ainesta sisältävä kasvukerros ja sen alapuolella oleva irtomaa-aines, joka on ollut pääosin moreenia, osin myös hienoa hietaa. Maisemointiin käytetään tätä em. kallion päältä poistettua irtomaa-ainesta. Maisemointiin käytettävä metsämaa on tuotu maa-aineslupa-alueelle helmi-kesäkuun 2023 välisenä aikana. Muualta tuodun maa-aineksen kokonaismäärä on noin 28 000 t, joka irtokuutioiksi muunnettuna vastaa noin 17 500 m³ itd (muuntokertoimena t -> m³itd 1,6).

Osa tuodusta maa-aineksesta on käytetty maa-aineslupa-alueen itäpäädyn maisemointiin maa-aineslupapäätöksen mukaisesti. Tämän hakemuksen mukaisella ympäristölupa-alueella

(ks. kuva 1) maisemointiin käytetään muualta tuotua maa-ainesta yhteensä enintään noin 13 000 m³itd. Alimman ottotason päälle löyhäksi kerrokseksi levitetty maa-aines tiivistyy ajan myötä.

Maisemointitoimenpiteet

Maa-aineslupa-alueen itäpääty on maisemoitu maa-aineslupapäätöksen mukaisesti ja rajautuu siksi tämän lupahakemuksen ulkopuolelle.

Ympäristölupa-alueella maisemointimaakerros levitetään ja tasataan lupa-alueen keski- ja länsiosassa alimman ottotason (+136.3, N2000) päälle (kuva 5). Maakerroksen paksuus on keskimäärin 0,4...0,5 m. Kerrospaksuus kuitenkin vaihtelee paikoitellen, ollen vähintään 0,15 m ja enintään noin 0,60 m. Suunnitelmapakartta on esitetty liitteenä 6.

Jo maisemoiduilla Destian lupa-alueen naapurikiinteistöillä 98-409-4-66 ja 98-409-1-107 pintamaakerroksen pinta on Destian lupa-alueen tulevaa maanpintaa ylempänä. Näiden kiinteistöjen rajoilla Destian alueen pintamaakerros muotoillaan siten, että se sopii maisemaan ja että kiinteistöjen rajalle ei jää jyrkkää kynnystä.

Suojakerros alimmasta ottotasosta pohjaveteen on lupamääräyksen 5 mukaisesti vähintään neljä metriä koko lupa-alueella. Maisemointimaa sijoittuu vyöhykkeelle, joka ei ole kosketuksissa pohjaveden kanssa.

Vesientarkkailu

Destia esittää, että pohjaveden tarkkailua jatketaan maa-aineslupapäätöksen (liite 1) mukaisesti. Tämän lisäksi toukokuussa 2024 otetaan ylimääräinen laatinäyte Destian aluetta lähinnä olevasta pohjavesiputkesta HP 6. Mikäli oleellisia muutoksia havaitaan, sovitaan jatkonäytteenotosta valvontaviranomaisen kanssa erikseen. Jälkihoidon ja pohjaveden tilaa seurataan maa-aineslupamääräyksen 16 mukaisesti kolmen vuoden ajan ottamisen päättymisestä alkaen.

Hakemuksen mukainen arvio maisemoinnin mahdollisista vaikutuksista pohjaveteen

Luontaisen maakerroksen irrottaminen alkuperäisestä sijaintipaikastaan muuttaa aina jonkin verran sen kemiallisia olosuhteita. Maisemointiin käytettävä maa-aines on havupuuvaltaiselta rakentamattomalta metsämaalta siirrettyä, ns. neitseellistä maa-ainesta. Itse maa-aineksen ei siksi arvioida aiheuttavan haitallisia muutoksia pohjaveden laatuun. Tämän hakemuksen mukainen, hieman suunniteltua suurempi kerrosvahvuus koskee vain osaa maa-aineslupa-alueesta. Käytettävä maa-aines on kokonaisuudessaan vettä läpäisevää ja lopullinen kerrosvahvuus on maltillinen. Maisemoinnin ei tästä syystä arvioida vaikuttavan haitallisesti pohjaveden muodostumiseen eikä laatuun. Vaikutuksia pohjaveden laatuun tarkkaillaan edellä luvussa 3.3 esitetyn mukaisesti.

Kukonkoivun laajalla soranottoalueella on tehty viime vuosina muitakin vastaavia ottoalueiden maisemointeja, joiden ei ole havaittu vaikuttavan pohjaveden laatuun.

ASIAN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Kuulutus ja hakemusasiakirjat olivat nähtävillä Hollolan kunnan verkkosivuilla 3.4.-10.5.2024 välisenä aikana.

Asianosaisten kuuleminen

Tieto kuulutuksesta lähetettiin asianosaisille kirjeitse.

Lausunnot

Hakemuksesta pyydettiin Hämeen ELY-keskuksen, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Päijät-Hämeen ympäristöterveyden lausunnot.

Hämeen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa lausunnossaan seuraavaa:

”Lupaa haetaan liitteenmäen sora-alueen jälkihoitoon siten, että alueen länsi- ja keskiosassa pintamaakerroksen paksuus voi olla 15-60 cm. Maisemointiin käytettävä metsämaa on tuotu maa-aineslupa-alueelle helmi-kesäkuussa 2023. Muualta tuodun maa-aineksen kokonaismäärä on noin 28 000 t, joka irtokuutioiksi muunnettuna vastaa noin 17 500 m³. Maisemointiin käytettävä maa-aines on Lahden kaupungin Pippo-Kujalan asemakaava-alueelta kallion päältä poistettua irtomaa-ainesta. ELY-keskuksen lausunnossa 13.10.2023 on katsottu, että tuotu maa-aines täyttää teknisten ominaisuuksien ja ympäristökelpoisuuden osalta pohjavesialueella sijaitsevan soranottoalueen jälkihoidossa käytettävän aineksen vaatimukset.

Liitteenmäen sora-alue sijaitsee Kukonkoivu-Hatsina -nimisellä (0409851) vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (luokka 1E). Pohjavesialueella sijaitsee useita pohjavedenottoamoita ja arvokkaita pohjavedestä riippuvaisia ekosysteemejä. Vedenottoamoista hankealuetta lähimmät ovat Ruopan vedenottamo noin 1,6 km itään, Rakennusbetoni ja Elementti Oy:n vedenottamo noin 200 m etelään ja Keinosiemennysaseman vedenottamo noin 800 m etelään. Arvokkaista ekosysteemeistä lähimpiä ovat Kotajärvi ja Ketarlammet noin 2 km pohjoiseen sekä Monteron lähteikkö noin 600 m etelään. Pohjavesialueen geologisen rakenneselvityksen (GTK 2010) tulosten perusteella myös 0,5–1,0 km hankealueen länsipuolella voisi olla potentiaalinen vedenottokohde.

Hakemuksesta puuttuu selvitys pohjaveden virtaussuunnasta. Liitteenmäen sora-alueen ympäristössä tehtyjen pohjavedenpinnan mittausten perusteella maa-ainesten ottamisalue sijaitsee vedenjakaja-alueella, jossa pohjaveden virtaussuunnat ajoittain vaihtelevat. Pääasiassa pohjaveden virtaus suuntautuu hankealueelta ainakin luoteeseen ja länteen kohti potentiaalista vedenottokohdetta sekä etelään kohti olemassa olevia vedenottoamoita.

Liitteenmäen sora-alueen pohjavesivaikutusten tarkkailua on tehty yhteistarkkailuna Hollolan Sora Oy:n kanssa siten, että tarkkailun käytännön toteuttamisesta vastaa Hollolan Sora Oy. Kaikki havaintoputket sijaitsevat Hollolan Soran kiinteistöillä. Lähin Destian maa-aineslupa-aluetta sijaitseva havaintoputki on HP 6, josta on toteutettu ylimääräinen näytteenotto 30.8.2023. Kyseinen havaintoputki ei kuitenkaan sijaitse pohjaveden oletettuun virtaussuuntaan nähden ympäristölupa-alueen alapuolella.

Hakemuksessa esitetään, että pohjavesitarkkailua jatketaan maa-aineslupapäätöksen mukaisesti. Tämän lisäksi toukokuussa 2024 otetaan ylimääräinen laatu näyte havaintoputkesta HP 6. Mikäli oleellisia muutoksia havaitaan, sovitaan jatkonäytteenotosta valvontaviranomaisen kanssa erikseen. Jälkihoidon ja pohjaveden tilaa esitetään seurattavaksi maa-aineslupamääräyksen 16 mukaisesti kolmen vuoden ajan ottamisen päättymisestä.

Hämeen ELY-keskus katsoo, että toiminta on mahdollista järjestää niin, ettei siitä aiheudu ympäristönsuojelulain 17 § tarkoittamaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Lupaharkinnassa tulee ottaa huomioon seuraavaa:

- Hyödynnettävän maa-ainesjätteen seassa ei saa olla muita jätteitä. Maisemointityön aikana mahdollisesti havaittavat roskat tulee kerätä ja toimittaa asianmukaiseen vastaanottoaikaan.*
- Pohjaveden laadun tarkkailua tulee tehdä myös ympäristölupa-alueen luoteispuolella, kiinteistöllä 4:66, sijaitsevasta pohjaveden havaintoputkesta (HP, Kankaansora 4:66 [HP2]), josta tulee tehdä vastaavat näytteenotot kuin havaintoputkesta HP6. Jos kyseinen havaintoputki ei sovellu näytteenottoon, tulee ympäristölupa-alueelle tai välittömästi sen luoteispuolelle asentaa korvaava havaintoputki.*
- Pohjavedenlaadun tarkkailua tulee jatkaa vähintään kolme vuotta maisemointitöiden päättymisestä.*
- Pohjavesinäytteiden tulokset tulee toimittaa tiedoksi ELY-keskukselle sekä pohjavesitietojärjestelmään (POVET/Pisara) suorasiirtoina näytteet analysoivan laboratorion toimesta.*

Tässä lausunnossa on hakemusta tarkasteltu ainoastaan pohjaveden suojelun kannalta. ”

Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa lausunnossaan seuraavaa:

”Valtatien 12 suoja-alue ulottuu 30 metrin etäisyydelle maantien keskilinjasta. Rakennusta ei saa pitää maantien suoja-alueella (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä 44 §). Maantien suoja- ja näkemäalueella ei saa pitää sellaista varastoa, aittaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä voi aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle (LjMTL 46 § 1. mom.). Maantien suoja- ja näkemäalueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta tai muuta kaivutyötä siten, että muutoksesta voi aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle (LjMTL 46 § 2. mom.). Toiminta kiinteistöllä tulee tapahtua kokonaisuudessaan maantien tie- ja suoja-alueen (30 metriä) ulkopuolella.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue suhtautuu kielteisesti hulevesien ja puhdistettujen jätevesien johtamiseen maantien sivuojaan.”

Päijät-Hämeen ympäristöterveys toteaa lausunnossaan seuraavaa:

”Maisemointiin käytettävien maa-ainesten tulee olla puhtaita, eikä niistä saa liueta haitallisia aineita maaperään tai pohjaveteen. Hämeen ELY-keskus on antanut alueelle jo tuotujen maa-ainesten käyttöön liittyvän lausunnon, jossa se mm. katsoo, että sora-alueelle tuotu maa-aines täyttää teknisten ominaisuuksien ja ympäristökelpoisuuden osalta pohjavesialueella sijaitsevan soranottoalueen jälkihoidossa käytettävän aineksen vaatimukset. Lausunnon perusteella voidaan todeta, ettei kyseisten maa-ainesten käytölle maisemoinnissa ole estettä myöskään terveydensuojelun näkökulmasta.

Toimija tulisi velvoittaa seuraamaan jälkihoidon mahdollisia vaikutuksia pohjaveden laatuun esittämänsä näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Pohjavesinäytteenottajalla tulee olla koulutus tai pätevyys näytteenottoon.

Muilta osin terveydensuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaan Destia Oy:n ympäristölupahakemuksesta.”

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksen johdosta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Hakijan vastine

Hakija on 16.5.2024 ilmoittanut, ettei anna vastinetta.

Tarkastus

Alueella ei ole suoritettu erillistä tarkastusta ympäristölupahakemukseen liittyen. Alueella on tehty säännöllisesti maa-ainelupaan liittyvät vuosivalvontatarkastukset, viimeksi 16.5.2024.

RATKAISU

Valvontajaosto myöntää Destia Oy:lle ympäristöluvan pilaantumattoman ylijäämämaan läjittämiseen maisemointitarkoituksessa kiinteistöille 98-409-1-111 ja 98-409-4-65 hakemuksen ja annettujen lupaehtojen mukaisesti. Toimintaa tulee harjoittaa hakemuksen mukaisesti, jollei lupamääräyksissä toisin määrätä.

Lupamääräykset:

Alueelle tuotavat maa-ainekset ja niiden laadunvalvonta

1. Toiminta-alueelle saa tuoda maisemoinnissa käytettäväksi alueen ulkopuolelta enintään 28 000 tonnia maisemointiin soveltuvia pilaantumattomia maa-aineksia, kuten moreenia ja muita kivennäispainotteisia maa-aineksia. Määrä (28 000 t) koostuu jo alueelle viedyistä maa-aineksista, eikä alueelle saa tuoda lisää maa-aineksia alueen ulkopuolelta. Maisemointi tulee tehdä hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti. (YSL 52, 58 §)
2. Alueelle vastaanotettavien maa-ainesten joukossa ei saa olla muita jätteitä.

Mikäli alueelle tuodaan pilaantuneeksi epäiltyjä maa-aineksia tai muita jätteitä, tulee kyseiset jätteet poistaa alueelta viipymättä ja toimittaa vastaanottopaikkaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseistä jätettä. (YSL 52, 58, JL 29 §)

3. Alueella on oltava valvoja, joka tarkastaa tuotavien maa-aineserien laadun, kuormat ja kuormia koskevat asiakirjat. Toiminnalla tulee olla riittävän ammattitaitoinen vastuuhenkilö, jonka yhteystiedot on toimitettava tiedoksi valvontaviranomaiselle. Mikäli vastaavan hoitajan nimi tai yhteystiedot muuttuvat, on muutoksesta ilmoitettava valvontaviranomaiselle viipymättä. Valvojan ja vastuuhenkilön on oltava selvillä ympäristöluvan lupamääräyksistä. (YSL 52, 58, JL 141 §)
4. Asiaton pääsy ja jätteen luvaton sijoittaminen alueelle on estettävä lukittavalla portilla ja tarvittaessa muilla rakenteellisilla keinoilla. (YSL 52, 58 §)

Jätteet, kemikaalit ja onnettomuuksiin varautuminen

5. Toiminnassa syntyvät jätteet tulee käsitellä jätelain ja alueellisten jätetuotomääräysten mukaisesti ja toimittaa asianmukaiseen vastaanottopaikkaan.

Mahdolliset vaaralliset jätteet (esimerkiksi öljyiset imeytysaineet) tulee merkitä ja säilyttää asianmukaisesti toisistaan ja muista jätteistä erillään ja toimittaa vastaanottopaikkaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseistä jätettä. (YSL 52, 58, JL 15, 29 §)

6. Alueella ei saa huoltaa koneita tai laitteita eikä säilyttää polttoaineita tai muita kemikaaleja. (YSL 52 §)
7. Toiminnanharjoittajan tulee varautua etukäteen mahdollisiin häiriö- tai onnettomuustilanteisiin kuten polttoaine- tai öljyvahinkoihin varaamalla riittävästi torjuntavälineistöä kuten imeytysainetta sekä ohjeistamalla myös mahdollisia urakoitsijoita häiriö- ja onnettomuustilanteisiin varautumiseen.

Mikäli alueella tapahtuu onnettomuus, kuten öljy- tai muu kemikaalivuoto, on toiminnanharjoittajan ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Toimintahäiriön tai onnettomuuden luonne sekä siitä aiheutuvat päästöt huomioon ottaen toiminnanharjoittajan on ilmoitettava tilanteesta pelastusviranomaiselle sekä valvontaviranomaiselle. Maaperän pilaantumiseen johtaneista öljy- tai kemikaalivuodoista on lisäksi ilmoitettava Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. (YSL 52, 66, 123, 134 §)

Maaperän- ja vesiensuojelu, toiminnan tarkkailu ja raportointi

8. Vastaanotettavista maa-aineksista tulee pitää kirjaa. Maa-ainekuormien osalta tulee kirjata ainakin maa-aineksen laatu, määrä, alkuperä, kuljettaja ja tuontipäivämäärä sekä tiedot maa-aineserän laadunvarmistuksesta. (YSL 52, 62, JL 118, 119, 120 §)
9. Toiminnasta ei saa aiheutua maaperän tai pohja- tai pintavesien pilaantumista. Toiminnan aikana tulee varmistua siitä, ettei alueelta kulkeudu hulevesien mukana kiintoainesta niin, että siitä voisi aiheutua haittaa ojavesiin tai niiden kautta vesistöihin. (YSL 52, 66 §)
10. Pohjavesitarkkailua tulee jatkaa maa-aineslupapäätöksen mukaisesti. Pohjaveden laadun tarkkailua tulee tehdä lisäksi ympäristölupa-alueen luoteispuolella, kiinteistöllä 4:66, sijaitsevasta pohjaveden havaintoputkesta (HP, Kankaansora 4:66 [HP2]), josta tulee tehdä vastaavat näytteenotot kuin havaintoputkesta HP6. Jos kyseinen havaintoputki ei sovellu näytteenottoon, tulee ympäristölupa-alueelle tai välittömästi sen luoteispuolelle asentaa korvaava havaintoputki. Näytteenotossa on käytettävä sertifioitua näytteenottajaa ja näytteiden analysoinnissa on oltava akkreditoitu laboratorio.

Pohjavesinäytteiden tulokset tulee toimittaa valvontaviranomaisen lisäksi ELY-keskukselle sekä pohjavesitietojärjestelmään (POVET/Pisara) suorasiirtoina näytteet analysoivan laboratorion toimesta. (YSL 52, 62, 66 §)

11. Toiminnasta on raportoitava valvontaviranomaiselle vuosittain kunkin kalenterivuoden osalta viimeistään seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Vuosiraportin

pohjana olevat asiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan. Vuosiraportin tulee sisältää seuraavat tiedot:

- Määräyksen 8 mukaiset maa-ainesarjan kirjanpito tiedot
- Pohjavesitarkkailun tulokset sekä asiantuntijan laatima kirjallinen arvio toiminnan mahdollisista vaikutuksista pohjavesiin lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- Toiminnassa syntyneet jätteet (määrä, laatu, toimituspaikka)
- Tiedot häiriö- ja poikkeustilanteista, joilla voi olla ympäristövaikutuksia, sekä niiden johdosta tehdyt toimenpiteet
- Tiedot mahdollisista pölyntorjuntatoimista, mahdollisista melu- ja pölymittauksista ja toiminnassa tapahtuneista muutoksista (YSL 52, 58, 62, JL 118, 119, 120, 122 §)

Toiminnan muuttaminen, lopettaminen ja vakuus

12. Toiminnan olennaisista muutoksista tai toiminnan keskeyttämisestä tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle. (YSL 89, 170 §)
13. Toiminnan lopettamisesta tulee ilmoittaa hyvissä ajoin valvontaviranomaiselle, jotta valvontaviranomainen voi suorittaa alueella lopputarkastuksen ja voi tarvittaessa antaa lopettamiseen liittyviä määräyksiä. (YSL 94, 170 §)

Mikäli asetuksella annetaan edellä olevia määräyksiä ankarampia säännöksiä tai näistä poikkeavia säännöksiä luvan tai ilmoitus päätöksen voimassaolosta tai tarkistamisesta, asetusta on luvan estämättä noudatettava.

PERUSTELUT

Lupaharkinnan perusteet

Pilaantumattomien ylijäämämaa-ainesten hyödyntäminen maa-ainestentoalueen maisemoinnissa, toteutettuna lupahakemuksessa esitetyllä tavalla ja noudattaen tässä päätöksessä annettuja määräyksiä, täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla on säädetty.

Luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16-18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisen luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapurisuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta; tai 6) olennaista heikennystä edellytyksiin harjoittaa saamelaisen kotiseutualueella perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria taikka olennaista heikennystä kolttien elinolosuhteisiin tai mahdollisuuksiin harjoittaa kolttilaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja koltta-alueella.

Alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen kehittymistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. (YSL 12 §)

Ympäristönsuojelulain 20 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että 1) menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (varovaisuus- ja huolellisuusperiaate); 2) noudatetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita eri toimien yhdistelmiä (ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate).

Liitteenmäen sora-alueella on Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 maa-ainesten ottoalueen (eo) ja vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen (pv) merkinnät.

Toimittaessa tämän päätöksen ja hakemuksessa annettujen tietojen mukaisesti toiminnasta ei voida nykytietämyksen perusteella katsoa aiheutuvan terveyshaittaa, muuta merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, joten luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Alueella on voimassa Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 ja Hollolan kunnan strateginen yleiskaava 2020. Maakuntakaavassa suunnittelualaue on merkitty maa-ainesten ottoalueeksi (eo) ja vedenhankinnan kannalta tärkeäksi pohjavesialueeksi (pv). Sijoittuminen pohjavesialueelle on huomioitu lupamääräyksiä laadittaessa. Oikeusvaikutteisena laaditussa strategisessa yleiskaavassa alueella on merkintä maaseutuelinkeinot ja –asuminen: Alue on varattu ensisijaisesti maa- ja metsätaloudelle sekä muulle elinkeinotoiminnalle, joka kokonsa ja ympäristövaikutustensa suhteen sopii maaseudulle. Alueelle voi sijoittua myös elinkeinoihin liittyvää asumista, vähäisessä määrin olemassa olevia kyllä täydentävää asumista sekä vapaa-ajanasumista. Hakemusalueen kiinteistöjen itäosa ulottuu pieneltä osin yleiskaavassa merkitylle TPY-alueelle. Alueen maisemointi hakemuksessa ja tässä päätöksessä esitetyllä tavalla edistää alueen palautumista metsätalouskäyttöön. (YSL 49 §)

Lupamääräysten yksityiskohtaiset perustelut

Lupamääräykset alueella tuotavan ja maisemoinnissa käytettävän maa-aineksen määrästä ja laadusta ovat tarpeen toiminnasta aiheutuvien haittojen ja riskien, kuten pohja- tai pintavesien pilaantumisen vaaran, minimoimiseksi. Tuotavan maa-aineksen enimmäismäärä perustuu hakemuksessa esitettyyn enimmäismäärään. (Määräykset 1 ja 2)

Jätelain 141 §:n mukaan jätteenkäsittelylaitoksen tai -paikan toiminnanharjoittajan on nimettävä vastuuhenkilö toiminnan asianmukaista hoitoa, käyttöä, käytöstä poistamista ja niihin liittyvää toiminnan seurantaa ja tarkkailua varten. Vastuuhenkilön on oltava toiminnanharjoittajan palveluksessa ja hänellä on oltava tehtävien hoitamiseksi riittävä ammattitaito. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava vastuuhenkilön riittävästä koulutuksesta. (lupamääräys 3)

Alueelle tapahtuvan asiattoman kulkemisen estäminen ehkäisee roskaantumishaittoja ja ilkkivaltaa. (määräykset 4)

Jätteiden ja kemikaalien säilytystä ja varastointia sekä onnettomuustilanteisiin varautumusta koskevat määräykset ovat tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Jätehuollon asianmukaisesta järjestämisestä sekä tavanomaisen jätteen että vaarallisen jätteen osalta on annettu määräys jätelain perusteella. Jätteiden oikealla käsittelyllä varmistetaan, ettei jätteistä tai niiden varastoinnista aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa, terveyshaittaa tai alueen roskaantumista. (määräykset 5-6)

Häiriö-, onnettomuus- ja poikkeustilanteiden ilmoitus- ja toimintamääräys on annettu välittömän ympäristövahingon torjunnan onnistumisen varmistamiseksi ja valvonnan toteutumiseksi. Määräyksessä korostetaan toiminnanharjoittajan velvollisuutta toimia asiassa viipymättä ympäristön pilaantumisen estämiseksi. Välittöminä toimenpiteinä voidaan pitää toiminnan keskeyttämistä, päästön leviämisen estämistä ja viranomaisilmoituksia. Poikkeuksellisia tilanteita koskeva ilmoitusvelvollisuus on annettu viranomaisten tiedonsaannin ja oikeiden toimintatapojen turvaamiseksi ympäristöä ja terveyttä uhkaavissa häiriötilanteissa. Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 123 §:ään. (määräys 7)

Määräys alueelle vastaanotettavien maa-ainesten kirjanpidosta perustuu jätelain 118 §:ään ja on tarpeen toiminnan valvonnan kannalta. Määräyksen avulla voidaan varmistua siitä, että alueelle tuotavat maa-ainekset ja niiden määrä ovat luvan mukaisia ja että niiden laadunvarmistus on tehty riittävällä tasolla. (määräys 8)

Maaperän sekä pohja- ja pintavesien suojelemiseksi on annettu yksityiskohtaisia määräyksiä. Pohjavesitarkkailuilla voidaan varmistaa, että toiminnasta ei aiheudu haitallisia vaikutuksia pohjavesiin ja että mahdollisiin epäkohtiin päästään puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ympäristönsuojelulain 209 §:n mukaan mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin. (määräykset 9-10)

Ympäristöluvanvaraisen toiminnan vaikutuksia tulee tarkkailla. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Tarkkailua, raportointia, kirjanpitoa ja erilaisia ilmoituksia koskevat määräykset ovat tarpeen valvonnan ja tarkkailun tehokkaaksi toteuttamiseksi.

Valvontaviranomaisella on oikeus saada säädösten ja määräysten valvontaa ja tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot. (määräykset 11)

Toiminnan muuttamista, keskeyttämistä ja lopettamista koskeva tiedonsaanti on tarpeen, jotta valvontaviranomainen voi arvioida ympäristönsuojelua koskevien toimien riittävyttä ja mahdollista ympäristöluvan muuttamista. Toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta. Lisäksi voi olla tarpeen antaa toiminnan lopettamiseen liittyviä erillisiä määräyksiä. (määräykset 12 ja 13)

Vastaus lausuntoihin ja muistutuksiin sekä vastineeseen

Vastauksena Hämeen ELY-keskuksen lausuntoon todetaan, että lausunnossa esitetyt asiat ja pohjaveden suojelu on huomioitu lupamääräyksissä. Toiminnalle on annettu määräys pohjaveden laaduntarkkailusta sekä siitä, ettei alueelle tuotavan maa-aineksen seassa saa olla jätteitä. Lupamääräyksiin on sisällytetty edellytys, jonka mukaan pohjaveden laadun tarkkailua tulee tehdä myös ympäristölupa-alueen luoteispuolella, kiinteistöllä 4:66, sijaitsevasta pohjaveden havaintoputkesta.

Vastauksena Päijät-Hämeen ympäristöterveyden lausuntoon todetaan, että lausunnossa esitetyt asiat on huomioitu lupamääräyksiä laadittaessa. Lupamääräyksiä on annettu pohjaveden suojelemiseksi ja laadun tarkkailemiseksi.

Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä eikä hakija antanut lausunnoista vastinetta.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Ympäristönsuojelulain 198 §:n mukaan toimintaa ei saa aloittaa tai muuttaa ennen kuin siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen. Ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaan lupaviranomainen voi kuitenkin luvan hakijan pyynnöstä perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle. Vakuus on asetettava ympäristöluvassa osoitetun valvontaviranomaisen eduksi ennen toiminnan aloittamista.

Hakija on hakenut toiminnan aloittamislupaa muutoksenhausta huolimatta. Lupa toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta myönnetään, sillä kysymyksessä on alue, joka on jo avattu maa-ainestenotto toiminnalle ja haetun toiminnan tarkoituksena on maa-ainesalueen maisemointi ja palauttaminen metsätalouskäyttöön. Alueella on voimassa maa-ainesluvan mukainen vakuus ja alueen jälkihoitotoimenpiteet (luiskaus, muotoilu, pintamaiden levitys) on suurimmilta osin loppuun suoritettu. Vakuutta voidaan tarvittaessa käyttää ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle.

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan (voimaan 1.4.2020) mukaan pilaantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muuta kuin kaatopaikkakäsittelyä koskevan ympäristöluvan maksu on 2805 euroa.

Taksan pykälässä 6.1 todetaan, että mikäli taksan soveltaminen johtaa luvan, ilmoituksen tai muuan asian luonne ja merkitys huomioon ottaen kohtuuttoman suureen tai pieneen maksuun, voidaan erityisistä syistä käsittelymaksu määrä enintään 50 % edellä mainitun mukaista maksua alhaisemmaksi tai korkeammaksi.

Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että ottaen huomioon toiminnan pienimuotoisuuden asian luonnetta ja merkitystä arvioitaessa, johtaisi taksan soveltaminen kohtuuttoman suureen maksuun. Näin ollen maksua alennetaan 30 %. Luvan käsittelymaksu on näin ollen **1963,5 euroa**.

Päätöksen voimassaolo

Lupa on voimassa 31.12.2025 saakka.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (YSL) 527/2014: 5, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 27, 29, 34, 39, 40, 42, 43, 44, 48, 49, 52, 53, 58, 59, 60, 61, 62, 66, 70, 83, 85, 87, 89, 94, 123, 133, 134, 170, 172, 190, 191, 198, 205 ja 209 §;

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (YSA) 713/2014: 2, 3, 4, 6, 11, 12, 13, 14 ja 15 §;

Jätelaki (JL) 646/2011: 8, 12, 13, 15, 16, 17, 29, 30, 72, 118, 119, 120, 121, 122 ja 141 §;

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012);

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920): 17 §;

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992);

Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa (voimaan 1.4.2020)

Muutoksenhaku

Ympäristölupapäätökseen ja siitä määrättyyn maksuun haetaan muutosta YSL 190 §:n mukaisesti Vaasan hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on pöytäkirjanotteen liitteenä.

Päätöspäivä on 19.6.2024.